

„SZLAKIEM DRZEW POMNIKOWYCH”

Trasa piesza ok. 3 km,
czas ok. 50 minut

„Szlak drzew pomnikowych” powstał w 2012 roku, obejmuje on drzewa pomnikowe, które reprezentują 8 gatunków oraz 1 gatunek bluszczu. Są to okazy przyrody wyjątkowe z kilku powodów – do głównych należą: sędziwy wiek, rozmiary, a także rzadkie występowanie. Ponadto każdemu z nich przez mieszkańców Międzyzdrojów w drodze konkursu nadano charakterystyczne, oryginalne imię, które nawiązuje do historii Polski, regionu lub nadmorskich atrybutów Międzyzdrojów.

Naszą wycieczkę rozpoczynamy od skrzyżowania ulic Gryfa Pomorskiego z ul. Dąbrówki, gdzie znajduje się **kasztan jadalny „Maron” (1)**. W Polsce znajdziemy nieliczne okazy drzew tego gatunku, przede wszystkim w parkach i ogrodach botanicznych. Spotykany jest głównie w Basenie Morza Śródziemnego, w Azji Mniejszej i na Kaukazie. Jest to jedna z najdawniej użytkowanych przez człowieka roślin jadalnych. W czasach elżbietańskich owoce kasztana jadalnego uważane były za afrodyzjak. Maron ma ok. 40-50 lat, wysokość ok. 14m, obwód 130cm.

Dalej kierujemy się ul. Gryfa Pomorskiego w stronę centrum miasta. Przed nami po lewej stronie ulicy plac zabaw oraz w jego obrębie na wysokości ul. Spokojnej przepiękny okaz **dębu bezszypułkowego**, któremu nadano imię **„Karczmarsz” (2)**. Jego wiek szacowany jest na około 400 lat, wysoki na 25 m, o obwodzie 530 cm. Jest to jeden z najokazalszych dębów na terenie wyspy Wolin. Dąb jest pozostałością alei drzew, które rosły wzdłuż nadmorskiego szlaku łączącego Wolin i Kołobrzeg. Nazwa nawiązuje do istniejącej tu w XVI wieku karczmy, zasypanej

przez ruchome piaski, która pełniła jednocześnie rolę książęcej komory celnej. Według legendy, dąb ten jest jednym z drzew, które broniły gospody przed zasypaniem.

1

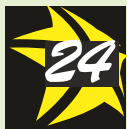

Podążamy ulicą Spokojną w kierunku zachodniej części promenady nadmorskiej, na ul. Bohaterów Warszawy. Ul. Bohaterów Warszawy w kierunku moła przechodzimy przez alejki „Parku Aktywności”, gdzie w otoczeniu parkowej zieleni możemy podziwiać ciekawe okazy przyrodnicze w tym: pomnik przyrody – jesion mannowy. Mijamy również zabytkową, zwaną kąpieliskową lub kuracyjną (Bäderarchitektur) zabudowę miasta. Przy skrzyżowaniu z ul. Rybacką warto przy okazji spojrzeć na XIX wieczne kuracyjne budynki „Villa Stella Maris” i „Bałtyk” z ich charakterystyczną klasycystyczną zabudową. Szczególnie okazałe prezentuje się „Villa Stella Maris”. Przypomina ona mały pałacyk. Pochodzi z przełomu XIX i XX wieku. Pozostałością po kilku przeróbkach domu jest „szwajcarska” forma dachu (szeroki okap wsparty na drewnianych kroksztynach). Klasycystyczne wile charakteryzują się m. in. tym, że posiadają kolumny, półkolumny z kapitelami wzorowanymi na jońskich, doryckich lub korynckich i ozdobne gzymsy.

Po przeciwnej stronie zabytkowych willi, na wysokości nowo powstałego apartotelu „Aquamarina Prima” rosną dwa drzewa **„Rybitwy” czyli ptasie wiśnie (3)**. Ich wiek to około 70 lat, wysokość 17m, obwód 195cm i 160cm. Są przodkami drzew owocowych. Ich kuliste owoce, od koloru żółtego po czarno-brązowy, są soczyste, smaczne i jadalne. Międzyzdrojskie okazy należą do jednych z najgrubszych drzew tego gatunku w kraju. Wiśnia posiada cenne drewno, używane m.in do wyrobu fajek. Nazwa drzew nawiązuje do nadmorskiego ptaka - rybitwy.

Wracamy ul. Bohaterów Warszawy do ul. Rybackiej mijamy ul. Mickiewicza, kierujemy się w dół ulicy i dochodzimy do ul. Gryfa Pomorskiego, gdzie na terenie posesji przy budynku nr 12 (vis a vis Pasażu Gryf) znajdują się okazałe **dwa cisy „Bieliki” (4)**. Cisy nazwane zostały na cześć ptaków zamieszkujących region Międzyzdrojów. Bielik jest symbolem Wolińskiego Parku Narodowego. Wysokość cisów to 12m i 17m, obwód 117cm i 70cm. Cisy spotkamy w wielu różnych miejscach miasta. Drzewa te wymagają łagodnego klimatu. Tutaj znalazły dla siebie doskonałe warunki. Jeżeli nasiona cisa przejdą przez przewód pokarmowy ptaka – wyrosnie drzewo. Zwykle cisy osiągają wysokość 10m-18m, żyją nawet ponad 1000 lat. Całe drzewo, z wyjątkiem osłnówki otaczającej nasiona, zawiera trujący alkaloid - toksynę. Drewno cisa w średniowieczu stosowano na dużą skalę do wyrobu łuków, kusz, jarzm dla wołów i mebli. Cisy zostały wprowadzone po raz pierwszy do sztuki ogrodniczej w ogrodach Wersalu, w XVII wieku. Dobrze znoszą strzyżenie i są odporne na mrozy.

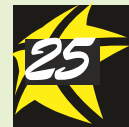
Kolejne okazy tych drzew spotkamy idąc prosto ul. Gryfa Pomorskiego w kierunku Placu Neptuna. Na trasie możemy również podziwiać kwitnącą rabatę z napisem Międzyzdroje. Idąc prosto ul. Gryfa Pomorskiego, mijamy skrzyżowanie z ul. Krótką. Na ul. Krótkiej znajduje się kaplica z 1902 r. z ryglową wieżyczką Stella Matutina , co po polsku oznacza „Gwiazda Zaranna”, czyli ta która pozwalała rybakom na bezpieczny powrót do portu. W kaplicy od ponad 100 lat mają swoją siedzibę Siostry Boromeuszki, które kiedyś i obecnie świadczą pomoc osobom ubogim i potrzebującym. Przy ul. Gryfa Pomorskiego mijamy również Papugarnię. W tym miejscu 41 egzotycznych barwnych osobników przenosi turystę w inny świat. Można zobaczyć jak papugi się bawią, popisują a nawet tulą.

Dalej kierujemy się prosto w stronę Placu Neptuna. Rosną tu wysokie na 9 i 7 m o obwodzie 180cm dwa kolejne **cisy „Strażnicy”(5)**. Przechodzimy przejściem dla pieszych przez plac kardynała Stefana Wyszyńskiego, z pomnikiem Marynarza w stronę stacji PKP. Mijamy Dom Turysty PTTK, pomnik Dr. Alfreda Trosta i kolejne przejście dla pieszych.

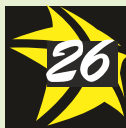
Jesteśmy na ul. Kolejowej, którą po przejściu 200 m dochodzimy do skrzyżowania z ul. Leśną. Na chodniku, zaraz przy wejściu do sklepu Żabka rośnie zabytkowy dąb bezszypułkowy – **„Bolko” (6)**. Jego obwód wynosi 330cm, wysokość 17m a wiek szacowany jest na około 200 lat. Nazwa drzewa nawiązuje do króla Bolesława Chrobrego. Nieopodal, na niedużym placu, przy rozwidleniu ulic na wysokości budynku straży pożarnej usytuowany jest drugi z pomnikowych dębów – **„Storrada” (7)** (gatunek bezszypułkowy), z piękną rozłożystą koroną, o obwodzie 380cm, wysokości 16m i wieku około 200 lat. Drzewo upamiętnia córkę księcia Mieszka I Storradę – Świętosławę, która w 985 roku wyszła za mąż za króla Szwecji i Danii – Eryka Zwycięzcę, a po jego śmierci ponownie za króla państwa duńskiego – Swena Widłobrodego. Na obu tronach propagowała polską politykę.

Idąc dalej ul. Kolejową mijamy budynek oddziału Urzędu Miejskiego (dawnej szkoły i gimnazjum) i dochodzimy do rozwidlenia ulicy Kolejowej z ul. Ustronie Leśne. Rośnie tu następny pomnik przyrody – dąb bezszypułkowy - **„Regalinda” (8)**. Regalinda jest najstarszym z okazów znajdujących się na naszym szlaku. Dąb ten który pamięta jeszcze czasy baroku – jego wiek szacowany jest na około 350-400 lat, obwód pnia wynosi 470cm, wysokość 24m, a nazwą przypomina siostrę króla Polski - Mieszka. Owe trzy pomnikowe dęby rosnące przy ul. Kolejowej, są pozostałością po drodze biegnącej przez wieś Międzyzdroje jeszcze na początku XIX wieku.

Wracamy ul. Kolejową do skrzyżowania z ul. Leśną. Mijamy skrzyżowanie z ul. Przy Wodociągach, budynek straży pożarnej i dochodzimy do skrzyżowania z ul. Leśną. Ulicą Leśną lekko wzniesioną w górę dochodzimy po ok. 150m do skrzyżowania z ul. Lipową. Przy ul. Lipowej 2a i 4a (pozostałość po dziewiętnastowiecznej alei prowadzącej do kościoła) na wysokości budynku Parafii Rzymskokatolickiej rosną dwa dęby bezszypułkowe – **„Barnim” (9)** i **„Apostoł” (10)** o obwodzie 301cm i 307cm i wieku ok. 200 lat, wysokie na 19m. Pierwszy upamiętnia księcia Gryfitę Barnima IX, natomiast drugi nawiązuje do apostoła Piotra, patrona parafii. „Apostoł” to pozostałość po XIX-wiecznym nasadzeniu komponowanym wzdłuż dawnej drogi prowadzącej do kościoła.

Ulicą Lipową kierujemy się w stronę kościoła parafialnego pw. „św. Piotra Apostoła” z 1862 r. Usytuowana na Piastowskim Wzgórzu świątynia szczyci się wyjątkową akustyką. Architektem jej był Friedrich August Stüler, a współautorem projektu i znaczącym sponsorem król pruski Fryderyk Wilhelm IV. Obok kościoła stoi pomnik przedstawiający 3 krzyże, upamiętniający XXV Jubileuszowy Zjazd Kresowych Żołnierzy Armii Krajowej w Międzyzdrojach. Schodzimy schodami św. Piotra na ul. Zwycięstwa, przechodzimy na pasach na drugą stronę jezdni, gdzie rośnie wielopienny drzewiasty **bukszpan „Aptekarz”(11)** (ul. Zwycięstwa 9) wysoki na 4-5m i wieku 80 lat – największy okaz na wyspie Wolin oraz jeden z najokazalszych przedstawicieli bukszpanów na Pomorzu Zachodnim. Wiecznie zielony bukszpan posiada zielone listki, które zimą nie opadają, podobne do liści borówki czerwonej. Pochodzi z krajów śródziemnomorskich, jest wrażliwy na mrozy.

8

Ulicą Zwycięstwa kierujemy się prosto ok. 220m. Za skrzyżowaniem z ul. Pomorską przy budynku nr 41 na posesji znajdują się **dwa cisy „Jadwiga” i „Jagiełło” (12)**: wysokie na 11m i 12m i wieku ok. 200 lat. Upamiętniają polskiego króla Jagiełłę i jego żonę królową Jadwigę.

Idziemy dalej prosto. Przy drodze wyjazdowej 102 na ul. Ludowej 2a, na posesji prywatnej rośnie **dąb szypułkowy Warcisław I (13)** o obwodzie 393 cm i wieku około 250 lat, wysoki na 19m. Nazwa nawiązuje do księcia Gryfity - Warcisława I. W Polsce dęby szypułkowe rosną częściej niż bezszypułkowe. Dąb to roślina lecznicza. Jego kora jest surowcem garbnikowym o właściwościach ściągających, bakteriobójczych i przeciwzapalnych. Wykorzystywana m.in. w odmrożeniach i oparzeniach. Owoce dębu – żołędzie, stanowią pożywienie dla ssaków (m.in. dzików, żołędniczy czy koszatki) oraz ptaków (m.in. sójki, głuszca, grubodzioba).

Zawracamy i skręcamy w ul. Ludową. Na rogu ul. Ludowej, skrzyżowanie z ul. 1000-lecia Państwa Polskiego znajdują się **„Przytuleni”, czyli sosna zwyczajna porośnięta bluszczem pospolitym (14)**. Sosna z bluszczem stanowi szczególną wartość przyrodniczą. Jest to pozostałość po dawnych kompleksach leśnych na północy wyspy Wolin. Drzewo niegdyś znajdowało się w granicach wydmy szarej, która przylegała do klifowego wybrzeża morskiego. Bluszcz to jedyne pnącze samociepne o zimozielonych liściach i zdrewniałej łodydze występujące w Polsce. Stare okazy bluszczu mogą zakwitnąć bardzo obficie. Na jednej roślinie rozwija się od 50 do 128 tysięcy kwiatów.

Kierujemy się nadal ul. Ludową do skrzyżowania z promenadą - ul. Bohaterów Warszawy, gdzie ukazują nam się najbardziej egzotyczne wśród drzew usytuowanych na szlaku: **żywotniki olbrzymie „Rybaczy” (15)**. Ich wiek ocenia się na ok. 120 lat, wysokość 18m i 21m a obwody to 235cm i 194cm. Większy z Międzyzdrojskich żywotników znajduje się w pierwszej dziesiątce najgrubszych drzew tego gatunku w Polsce. Żywotnik olbrzymi jest gatunkiem pochodzącym z Ameryki Północnej. Liście (igły) żywotnika są trujące. Drewno cenne w stolarstwie. Indianie z jego drewna wytwarzali słynne czołna i słupy totemowe.

Przy „Rybakach” kończymy naszą wycieczkę.

